

CITEVA PIESE DIN COLECȚIA MUZEULUI DIN BACĂU REFERITOARE LA ACTUL UNIRII DIN 1859

de ELENA ARTIMON

Istoria poporului român este străbătută ca un fir roșu de lupta dusă de strămoșii noștri, pentru apărarea integrității teritoriale, pentru menținerea ființei naționale, pentru realizarea unității statale și cucerea independenței naționale.

Istoria păstrează consemnate în documente și imagini numeroase dovezi ale jertfei, devotamentului și sacrificiului suprem cu care înaintașii și-au dat viața pentru ca idealurile de unitate, independență, libertate să devină realitate și să contribuie pe mai departe la bunul mers al dezvoltării societății românești.

„Unirea — dorință arzătoare a întregului popor român” — cum o definea unul din marii ctitori ai României moderne, Mihail Kogălniceanu, unirea izvorită din inimile tuturor celor ce vorbeau aceeași limbă, a celor ce aveau aceeași origine comună de neam, aceleași îndelungate lupte, obiceiuri și doreau aceleași idealuri a constituit subiectul multor tratate de istorie, precum și motive de inspirație pentru literatură și artă. Unirea a fost rodul unei lupte îndelungate duse de poporul nostru de-a lungul secolelor.

Disponem de o bogată literatură de specialitate și beletristică în care momentul la care ne referim este redat în toată complexitatea lui.

Aceluiași moment, precum și personalităților de seamă care au avut merite remarcabile la realizarea dezideratului de unire, pictorii și sculptorii le-au acordat atenția cuvenită, lăsându-ne lucrări de mare valoare artistică, cu durabilitate în timp.

O categorie aparte de „documente” ce ne oferă informații prețioase asupra unor etape ale istoriei poporului nostru o constituie medaliile și decorațiile.

În colecția muzeului băcăuan se află câteva medalii, bătute în memoria domnului Unirii — Al. I. Cuza, precum și unora dintre colaboratorii lui apropiați (M. Kogălniceanu, C. Negri) și un pahar cu o primă variantă a stemei Principatelor Unite.

Aceste piese, în afara informației pe tărîmul istoriei constituie și frumoase opere de artă, fiind lucrate cu multă măiestrie și migală, simț artistic și gust estetic, încântînd ochii celor ce le privesc.

Prezentăm în continuare descrierea pieselor respective, în ordinea cronologică a emiterii acestora.

Astfel, o medalie¹ bătută în anul 1906, avînd ca autor pe F. Saraga, înfățișează pe avers în profil stînga pe Al. I. Cuza, iar circular legenda ALEXANDRU IOAN I — CUZA-VODĂ-1820-1873. Reversul cuprinde în partea superioară, semicircular legenda : 1866 — 11 februarie — 1906. Tot pe revers pe orizontală pe 11 rînduri următoarea legendă : 45 DE ANI DE LA ABDICAREA DOMNITORULUI ÎN FAVOAREA DINASTIEI STREINE. SUB A SA DOMNIE S-AU SĂVÎRȘIT UNIREA — 1859, SECULARIZAREA AVERILOR MĂNĂSTIREȘTI — 1863, ÎMPROPRIETĂRIREA ȚĂRANILOR — 1864.

Medalia este din metal comun, rotundă, cu diametru de 38 mm (fig. 1 a). Importanța ei constă, mai ales, în consemnarea pe revers a mărețelor înfăptuiri din timpul domniei lui Al. I. Cuza.

În anul 1909, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la Unirea Principatelor — Moldova și Muntenia, a fost bătută o medalie comemorativă².

De formă rotundă, cu diametru de 40 mm (fig. 1, b) medalia are pe avers efigia domnitorului Al. I. Cuza în profil stînga ; în față, pe două rînduri legenda CUZA-VODĂ 1820—1873 ; în spate, semicircular ramuri de lauri.

Pe revers printr-o adevărată alegorie este redat momentul înfăptuirii Unirii. În față unui răsărit de soare, așezate pe niște trepte, două personaje feminine se țin de mîna, iar cu celelalte mîini, dreapta și respectiv stînga, sprijină fiecare scutul cu stemele Moldovei — capul de bour și Munteniei — acvila. În planul al doilea, înspre stînga celor două personaje feminine, apare o a treia persoană feminină, în picioare, cu mîna întinsă spre primele două. Cea de-a treia persoană ce reprezintă simbolul celor două țări unite, deci România, are în mîna o cunună de lauri. Pe razele soarelui legenda : IUBIRE PACE ȘI UNIRE. Circular următoarea legendă : ÎN AMINTIREA A 50 DE ANI DE LA UNIREA PRINCIPATELOR 1859—5—24 IANUARIE — 1909.

Autorul medaliei este F. Saraga ; semnătura apare pe avers sub efigia lui Al. I. Cuza.

La Iași în 1912, în Piața Unirii a fost ridicată o statuie în memoria actului înfăptuit la 24 ianuarie 1859 și a domnului Unirii — Al. I. Cuza. Cu același prilej a fost emisă și o medalie, din care două exemplare se află și în colecția muzeului băcăuan³. Pe aversul acestei medalii apare efigia lui Al. I. Cuza îmbrăcat în uniformă de colonel, cu ordine pe piept. Circular legenda ALEXANDRU IOAN CUZA 24 IANUARIE 1859 — 1 MAI 1864 — 11 FEBRUARIE 1866. Pe revers, în prim plan, statuia lui Al. I. Cuza, ridicată la Iași în 1912 și circular legenda CUZA-VODĂ, IAȘI 1912, ROMÂNIA RECUNOSCĂTOARE. Exemplarele din colecția muzeului sînt din metal comun, rotunde cu diametrul de 33 mm (fig. 1, c).

1 Muzeul de Istorie Bacău, inv. 3340 și 4469.

2 Idem, inv. 3365, 4580, 24237.

3 Idem, inv. 8903, 17611.

Între colaboratorii cei mai apropiați ai lui Al. I. Cuza se număra Mihail Kogălniceanu, cel cu ajutorul căruia domnitorul a înlăptuit marile reforme.

Pe una din medaliile ⁴ din colecția băcăuană, apar chipurile acolate ale celor doi ctitori ai României moderne, Al. I. Cuza și M. Kogălniceanu, în profil spre stînga. Aversul mai cuprinde circular și următoarea legendă CUZA-VODĂ 1820—1873 MIHAIL KOGĂLNICEANU 1817—1891.

Pe revers apare un pergament cu următoarea legendă, scrisă pe orizontal pe șase rînduri: POPOARELE SE ONOREAZĂ PE ELE ÎNSĂȘI CÎND PĂSTREAZĂ ȘI ÎNCONJORĂ CU DRAGOSTE MEMORIA MAȘILOR PATRIOTI. Dedesubt, ramuri de lauri, iar circular legenda: ÎN AMINTIREA RIDICĂRII STATUILOR LOR ÎN IASI.

Medalia este rotundă, din metal comun, cu diametru de 40 mm (fig. 1, d). Deoarece semnătura ce apare pe revers este indescifrabilă, nu cunoaștem autorul acestei medalii.

O piesă de mare valoare istorică, documentară și artistică, din colecția băcăuană este un pahar cu picior ⁵, pe care se află pictată una din primele variante ale stemei Principatelor Unite.

Studiind lucrări de specialitate, am constatat că o asemenea stemă se află pe un pașaport eliberat de domnitorul Al. I. Cuza în anul 1860 ⁶.

Paharul (fig. 2/1) este lucrat din porțelan alb (piciorul și o parte din corp) și cristă de culoare verde. Stema Principatelor este pictată într-un medalion rotund. Pe scutul scartelat sînt două compartimente: în stînga acvila — pe fond roz-auriu, în dreapta capul de bour pe fond bleo-auriu, ambele flancate de o coroană princiară. În spatele scutului două spade încrucișate, terminate în partea superioară cu cununi de lauri. Totul se află pe o mantie roșie cu margini aurii, flancate de o coroană princiară cu cruce în vîrf.

În afara pieselor descrise mai sus, precizăm că în colecția muzeului mai sînt și următoarele obiecte din perioada unirii de la 1859: o tunică de ofițer ⁷; o trusă de scris ⁸, din lemn furniruit și împodobită cu ornamentații din metal argintat, ce se pare că ar fi aparținut lui Mihai Kogălniceanu (fig. 3/2); o casetă pentru bijuterii ⁹, (fig. 3/1 lucrată din sticlă de culoare vernil, cu ornamentații din metal aurit și motive florale, pictate pe corpul de sticlă, precum și un ceas de buzunar ¹⁰ (fig. 2/2) și un lornion ¹¹ (fig. 3/3), ultimele două, atribuite lui Costache Negri. Precizăm cu ultimul deținător al casetei de bijuterii menționată mai sus, atribuie această piesă Elenei Cuza.

⁴ Idem, inv. 3352.

⁵ Idem, inv. 17514. Piesa a fost achiziționată.

⁶ Dan Cernavodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, Edit. Științifică și enciclopedică, București, 1977, p. 341, pl. LXIII/5, 67, 5).

⁷ Muzeul de istorie, inv. 17.719.

⁸ Idem, inv. 17.530.

⁹ Idem, inv. 17.531.

¹⁰ Idem, inv. 18.114.

¹¹ Idem, inv. 18.115.

Convingerea noastră este că, aceste piese, deși puține la număr, au totuși o deosebită valoare istorică, documentară și totodată artistică, contribuind atât la prezentarea și ilustrarea într-un muzeu a unui moment însemnat din istoria poporului nostru, cât și la trezirea interesului față de măiestria artistică cu care au fost realizate.

QUELLQUE PIÈCE DANS LE COLLECTIONS DU MUSÉE L'HISTOIRE
DU BACAU RELATIVEMENT À L'ACT UNION DANS 1859

Résumé

Dans cette article l'auteur présente quellque médailles, des pièce décorativse et une tunique și officier dans collections du musée, relativement à l'act Union Moldovei avec Muntenia dans 1859.

En conclusion l'auteur montre l'importance de ces pièces pour l'illustration d'un moment essentiel de l'histoire du peuple roumain — Unions dans 1859.

1

2

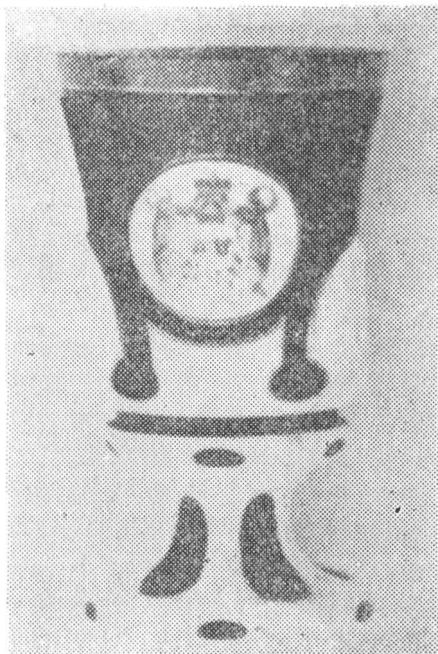
3

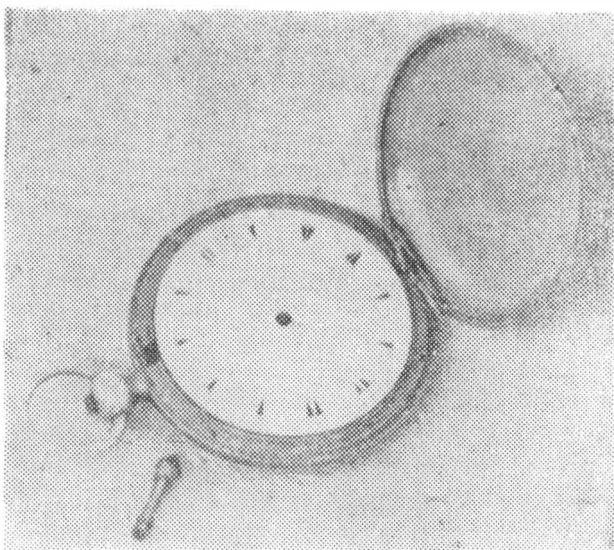
4

Fig. 1. Medalii referitoare la actul Unirii din 1859 (1, 2, 3, 4).

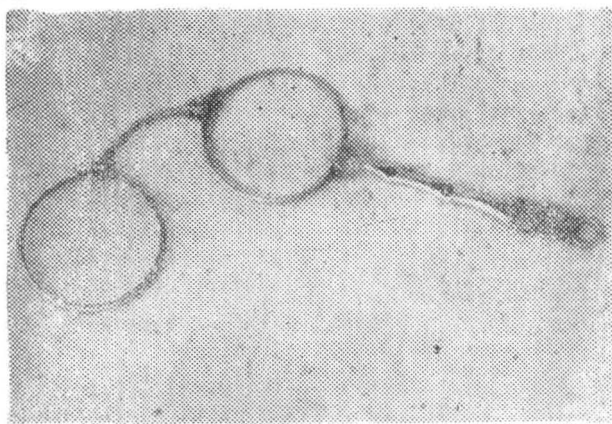
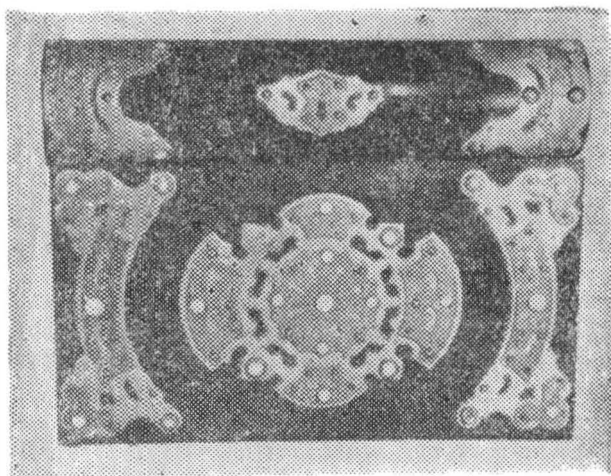
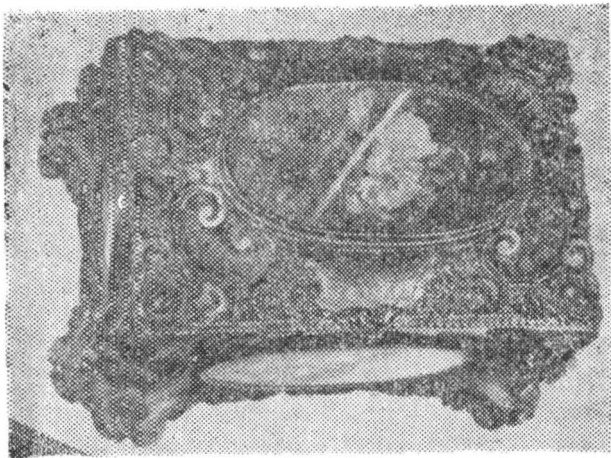

1

2

Fig. 2. Piese decorative : 1) Pahar cu stema Principatelor Unite ; 2) Ceas de buzunar.

Fig. 3. Piese decorative : 1) Casetă pentru bijuteri ; 2) Trusă pentru scris ; 3) Lornion.